

prágai és lipcsei piacok, ahova az elvesztett magyar forgalom most irányul és Zágrábban képződött egy egészen új gócpontja a nyersbőrkereskedelemnek, a magyar érdekek mérhetetlen nagy kárára. A *bőrszakmára* vonatkozólag *Augenfeld* Lajos terjesztett elő jelentést. 1926. év első felében a *bőr-árak* úgy a hazai, mint a nemzetközi piacon *állandóak* voltak, csak július és augusztus hónapokban emelkedtek kb. 5%-kal és aztán az év végéig változatlanok maradtak. A behozatal általánosságban szűk keretek közt mozgott. *A kivitel a talpbőrben elég jelentékeny volt*, sőt egyes minőségekben jelentősen meghaladta a behozatalt. *Sikerült továbbá gépszíjbőrt, fekete boxcalfot és fekete chrómlóbőrt*, ha nem is tekintélyes mennyiségben, *kivinni*. A nemzetközi piacon a *marhanyersbőr* 1926. évben eléggé változóan mozgott. Február és június hónapokban gyenge irányzatot mutatott és az árak mérsékelten morzsolódtak, azonban később javultak és az év végén szilárdult meg a piac annyira, hogy december hónapban a legmagasabb árakat jegyezték. A legfontosabb cserzőanyagban, *quebrachokivonatban*, nagy árhullámzás volt, és ennek ára az év folyamán tonnánként 15 angol fontról 20 fontig *emelkedett* ami a bőripart elég súlyosan érintette. Egyéb, tengerentúli cserzőanyagok árai eléggé állandóak voltak, csak a *dividivi* ára, melyben jó termés volt, lett 15—20%-kal olcsóbb. *A hazai termelés cser- és fenyőkéregben nagyon csekély volt*; ugyancsak gyenge termés volt gubacsban, úgyhogy a hazai cserzőanyagokban támadt hiányokat külföldi cserzőanyagokkal kellett pótolni. A gumiipar helyzetét *Kelemen* Lajos ismertette. A belföldi *fogyasztás* és kivitel is jelentékenyen *emelkedett* az előző évhez képest, bár a francia kereskedelmi szerződésből eredő károk erősen éreztették súlyos hatásukat. Az *automobilizmus* örvendetes *fejlődése* a pneumatikáipar további izmosodását fogja eredményezni, különösen akkor, ha hazánkban szélesebb alapokra fogják az automobilgyártást helyezni. A *magyar gumiipar* magas tech-

nikai fejlettségénél és *kitűnő exportorganizációjánál* fogva egyes speciális gyártmányait nemcsak a Keletre és a szomszédos államokba, hanem a régi és jól alapozott gumiiparral rendelkező nyugati államokba is képes volt kivinni. A kivitt cikkek közül különösen kiemelendők az összes műszaki puha-gummiárak, továbbá *keménygummiárak, gummisarlak, magasnyomású tömítőlemezek és a felfújható gummijátékok és labdák*. Végül a *viaszosvászon és műbőr* forgalom alakulásáról *Grab* Alajos jelentése került napirendre. A *behozatal* lényegesen *nem változott*. *Ami a kivittelt illeti*, úgy a viaszosvászon, mint a műbőr exportálásának terén komoly eredményeket iparkodtunk elérni, azonban ezen cikknek az amerikai és angol, de legfőképpen a német *versennyel kell* nagy mértékben *megküzdnie*. Legelsősorban az exporttörekvéseinket megakadályozó okot ott kell keresnünk, hogy a német viaszosvászon- és műbörgyárak a saját országukban egy nagy, említett cikket feldolgozó iparral bírnak s ezáltal a legolcsóbb exportra képesek. A mi exportszállításainknál, sajnos csupán a felhasznált nyersanyag árát tudjuk megfizettetni, de semmiesetre sem a munkabért és üzemköltséget. Az utolsó időkben a német exportárak minősége is lényeges javuláson ment keresztül, úgyhogy ma még nehezebb az exportálásban velük tartani. Ezzel szemben minden olyan áru, amelyet ezen cikkből az ország területére behoznak, minőségileg másodrangú. Természetes azonban, hogy továbbra is iparkodni fogunk exportunkat emelni, már csupán csak munkásságunk állandó foglalkoztatásának érdekében is. A bizottság ezután a szakosztály körébe tartozó árak 1926. évi egységértékeinek felülvizsgálásával foglalkozott. A szakosztályüléseken az elnökség részéről *Konkoly Thege* Gyula dr., miniszteri tanácsos, *Farkas János* dr. miniszteri osztálytanácsos, a bizottság h. elnökei voltak jelen. A III. és XIV. szakosztály ülésén *Kádas* Károly dr., a bizottság titkára, a VII. és X. szakosztály ülésén *Sibelka-Perleberg* Arthur dr., min. s. fogalmazó volt az előadó.

Kisebb közlemények.

Petites communications.

M. kir. Központi Statisztikai Hivatal.

Office central royal hongrois de statistique.

Nyugdíjazás. — *Mise à la retraite.* A m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr folyó évi január hó végével *Szöke* Lajos és *Nemes* Zsigmond statisztikai irodafelügyelőket nyugalmába helyezte. *Szöke* Lajos több mint három évtizedes igen buzgó és értékes szolgálat után érdemeinek teljes elismerése mellett helyzetetett nyugalmába.

Kinevezés. — *Nomination.* A m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr *Gombás* Géza stat. gyakorlatot végleges minőségű statisztikai tisztté nevezte ki.

A m. kir. központi statisztikai hivatal igazgatója *Abaffy* Lajos áll. díjnokot statisztikai gyakoronokká nevezte ki.

A középeurópai konjunktúrakutató intézetek konferenciája.

Conférence des Instituts de recherche de conjonctures d'Europe centrale.

Résumé. Sur l'initiative de l'Institut autrichien de la recherche de conjonctures, les représentants des Instituts analogues d'Europe centrale ont, les 23 et 24 mars courant, tenu une conférence à Vienne. La conférence avait pour but de traiter les principales questions théoriques et pratiques des recherches, l'échange des documents statistiques et l'état actuel des relevements de statistique de conjonctures. Les participants se sont livrés à un échange de vue approfondi sur l'établissement de l'indice sensible des prix et des indices d'actions et de production, sur la période de base à choisir et sur des problèmes importants de méthodologie, l'établissement des mouvements fondamentaux et saisonniers. Ont assisté à la conférence: MM. J. Nathan, conseiller du gouvernement, de la part de l'Institut allemand des recherches de conjonctures; Adolphe Löwe, professeur, représentant l'Institut d'économie mondiale et de trafic maritime de l'Université de Kiel; Richard Reisch, président de la Banque Nationale d'Autriche; A. Frédéric Hayek, directeur de l'Institut autrichien de la recherche de conjonctures; Walter Breisky, directeur de l'Office autrichien de statistique; Jules Konkoly Thege, sous-directeur de l'Office central royal hongrois de statistique, coprésident — gérant de la Commission hongroise de la recherche de conjonctures; Alexandre Sipos, secrétaire de cette Commission; Béla Imrédy, adjoint au directeur de la Banque Nationale de Hongrie; Joseph Vágó et Etienne Varga, de la part de l'Institut des recherches de conjonctures. à créer par les groupements d'intérêts de Hongrie; Etienne Strazynski, du ministère polonais des Finances; Lipinski, professeur à l'École supérieure de Commerce de Varsovie; Antoine Basch, représentant la Banque Nationale de Tchéco-Slovaquie; Charles Pribram, professeur, délégué du Bureau International du Travail; L. Frank, économiste, de la part de la Fondation Rockefeller Memorial de New-York.

*

Az osztrák konjunktúrakutató intézet, élén Reisch Richard dr.-ral, az ottani Nemzeti Bank elnökével hónapok óta azon fáradozott, hogy a középeurópai államokban a gazdaságkutatással foglalkozó szervezetek képviselőit megnyerje egy Bécsben tartandó konferencia eszméjének.

Fáradozásuknak eredménye, hogy március 23-án és 24-én három ülés keretében zajlott le az első ily irányú tanácskozás, ami lényegesen elő fogja segíteni azt, hogy a szomszédos államok egymás gazdasági helyzetét mindinkább megismer-

jék és a gazdasági életben beállott változásokról gyorsabb értesülést szerezhessenek.

A Németbirodalom részéről megjelentek: Nathan J. dr., az Institut für Konjunkturforschung in Berlin, és Professor Löwe A. dr., az Institut für Weltwirtschaft und Seeverkehr an der Universität in Kiel képviselőiben. Basch Anton dr., a cseh Nemzeti Bank, Strazynski Stefan dr., a lengyel pénzügyminisztérium és Lipinski dr., professzor, a varsói ker. főiskola megbízásából jelentek meg. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatalt Pribram Károly dr., professzor képviselte. Az Orsz. Gazdaságstatisztikai és Konjunktúrakutató Bizottság részéről Konkoly Thege Gyula min. tanácsos, a Bizottság ügyvezető társelnöke és Sipos Sándor titkár, a magyarországi érdekképviseletek által létesítendő gazdaságkutató intézet részéről Vágó József és Varga István dr. jelentek meg és résztvett a konferencián Imrédy Béla dr. igazgatóhelyettes, a Magyar Nemzeti Bank közgazdasági és statisztikai tanulmánycsoportjának vezetője is.

Az osztrák konjunktúrakutató intézet vezetőjén, Hayek A. Frigyesen kívül a tárgyalásokon résztvett még Frank L., közgazdász (Rockefeller Memorial, New-York), valamint Breisky Walter, az osztrák statisztikai intézet vezetője.

A svájci intézet vezetősége kimentette magát, úgyszintén a frankfurti kereskedelmi kamara által létesített kutató szerv is, ez utóbbi azonban az osztrákok által előzetesen szíjjelküldött tárgyalás alá kerülő anyagra írásban küldötte meg észrevételeit.

Három, — 4-4 órás — ülésen került megvitatás alá a konjunktúrakutatással kapcsolatos gyakorlati és elméleti problémák egész tömege. Az első ülésen az egyes államok gazdasági helyzetét legjobban jellemző statisztikai adatok és indexszámok gyors kicserélésének módjai kerültek megvitatás alá, továbbá a kutatás által felderített tények és eredmények publikálásának időpontjai. Jólehet a jelenlevő képviselők, kevés kivételtől eltekintve, a kutatás eredményeinek havonkénti közlésére nem vállalkoztak, a tanácskozás mégis egyhangúlag magáévá tette az osztrákok által felvetett amaz indítványt, hogy a részvényindex, nagy- és kiskereskedelmi ár-indexek adatait, valamint a munkanélküliségre és fizetésképtelenségre vonatkozó statisztikai adatokat minden hónapban kicserélik és pedig minden hónap 16-án az addig rendelkezésre álló anyagot, legkésőbb 23-ig pedig a konjunktúrakutatásnál használható és előző hónapra vonatkozó összes statisztikai anyagot.

A második ülésen a bázisidőszak kérdése, az árnyvók és gazdasági helyzetváltozások felderítésére használható érzékeny árindexek és részvényindex összeállítása képezte a megbeszélés tárgyát. Bármennyire kívánatosnak mutatkozik is az egyes államok statisztikai anyagának feldolgozásánál az azonos bázisidőpont alkalmazása, erre nézve pozitív megállapodás nem jött létre. Az azonos bázisidőszak alkalmazását nagyban hátráltatja az a körülmény, hogy a különböző államok gazdasági életében a háború utáni javulás nagy időbeli eltolódással következett be. Az igen élénk vita során azonban az a nézet alakult ki, hogy bázisidőszak gyanánt csak az utolsó egy-két esztendő alkalmazható sikerrel.

Határozott kívánság nyilvánult meg abban az irányban, hogy az egyes országok indexszámösszeállítású különös tekintettel legyenek a többi tőzsdén jegyzett értékpapírokra s hogy a részvényindex sűrűbb időközökben állítsák össze a tőzsdéi üzletmenet könnyebb és jobb megfigyelése céljából.

A harmadik ülésen a konjunktúrakutatás módszereit tették beható tárgyalás és bírálat tárgyává az ülésen résztvevők s különösen a trend és a szezonális változások meghatározásának és kiküszöbölésének kérdése került megvitatás alá. Felmerült ennél a problémánál az azonos módszerek alkalmazásának kérdése is, határozatot azonban nem hoztak s így a kutatásokkal foglalkozóknak továbbra is szabad kezük van. A konferencián résztvevők nagy többségében az a meggyőződés

alakult ki, amelyet a frankfurti intézet memorandumuma is kiemelt, hogy az amerikai pionérok által kezdeményezett gazdaságkutató munkából kialakult eljárásoknak és módszereknek az európai viszonyokra való alkalmazásánál körültekintéssel kell eljárni, már csak azért is, mert az európai gazdasági életnek háború előtti és háború utáni mozgása ma még ismeretlen, s az úgynevezett gazdasági ciklus időtartamára nézve nincsenek adataink.

Beható vita indult meg az alapanyagok termelési indexének összeállításánál, tekintettel azonban arra, hogy az idevonatkozó statisztikai adatgyűjtés a legtöbb európai államban még csak kezdetleges, ennek a kérdésnek végleges megvitatása nem feleslegtegette eredménnyel, s a probléma megvitatását a legközelebbi konferenciára halasztották.

A magyar kiküldöttek minden egyes kérdés tárgyalásánál alaposan kivették részüket a vitából, szakszerű és kezdeményező javaslataikkal pedig lényegesen hozzájárultak a tanácskozás sikeréhez.

A konferencia résztvevőit az utolsó délután az osztrák köztársasági elnök is fogadta s a részükre adott teára a résztvevő államok Bécsben székelő követein kívül hivatalosak voltak az osztrák politikai és közgazdasági élet kiválóságai.

A konferencia részletes lefolyását az osztrák konjunktúrakutató intézet kiadmányában fogja ismertetni.

S. S.

Az Egyesült Államok automobilgyártása és kivitele.

Fabrication et exportation d'automobiles aux Etats-Unis.

A *Commerce Reports* közlése szerint az *Amerikai Egyesült Államokban* 1927-ben 3·4 millió darab személy- és teherautomobilt állítottak elő, szemben az 1926. évi 4·3 millió darabbal. Ennek dacára az automobilkivitel az 1926. évi 305 ezer darabról 1927-ben 384 ezer darabra emelkedett. Vagyis míg

1926-ban a kivitel a személy- és teherkocsigyártás 7·1%-át tette, 1927-ben e % 11·3-ra emelkedett. Értékben az 1927. évi kivitel 278 millió dollárt képviselt; növekedése az előző évvel szemben 24·3% volt. Az egész automobilipar kivitele 406 millió dollárértékű volt, 20·3%-al nagyobb, mint 1926-ban.

Franciaország gazdasági adatai.

Données économiques de la France.

Franciaországban a *népmozgalom* adatai — háború befejezését közvetlenül követő években mutatkozott javulás után — kedvezőtlen irányt vesznek.

A *házasságkötések* arányszáma 1920-ban több, mint kétszerese a háború előtti adatnak. Az arányszám 1921-től kezdve évről évre csökken.

Az *élveszületések* arányszáma 1924-től kezdve a háború előtti színvonal alatt mozog.

A *halálozások* aránya eléggé állandó maradt. A *csecsemőhalálozás* az utolsó években kisebb-mérvű, mint 1913-ban.

Végeredményben a *természetes szaporodás* arányszáma az 1920. és 1921. évi kiugrás után el-

gyengül és 1926-ban 1·3-al a háború előtt is igen kedvezőtlen arányszám (1·5) alá süllyed.

A *munkanélküliek* száma 1921-ben s az utolsó évben a legnagyobb; 1927 azonban javulást mutat az 1926-os maximális adattal (17.178) szemben.

A *vetésterület* az ország területének megnagyobbodása dacára egyetlen háború utáni évben sem s egyetlen főterménynél sem érte el a háború előtti átlagot. A legtöbb főterménynél javuló tendencia mutatkozik.

A *mezőgazdasági termés* adatai a háború után általánosságban rosszabbak a háború előtti átlagoknál. Itt-ott, de főleg az újabb években, találunk a